

Vladimir Levstik:

GADJE GNEZDO.

Povest iz dne trpljenja in nad.

(Nadalevanje.)

Ceste so črne od moških s culami, vino lije iz krčem pred duri, vse pesni pojо o vojaškem slovesu. Joža se vrati in za vogali, kamor človek oči obrne, vidi povese ne glave; samo Kastelka sedi pokonec. Sivega krešeta cesto s kopiči; pelje se kakor na rodoljubino veselico, kjer jo časte gospodje v črnih suknih in se klanjajo pred njo. Kamor stopi ona, leta klubuki z glav, zakaj povsod vedo, kaj gre Kastelki s Kastelčevega.

Joža, babilonska gneča pri vlaiku! Več bi nasuli premoga, hitreje pognali stroj; gospo se mudi k možem, ki sestavlja vojsko cesarju. Mogočno jih pomeri od nog do glave, skopobesedno pove, da ni zadovoljna: po njenem bi Joža in Tone doma ostala. Že jih vidijo, kako se izgovarjajo, brišejo v spisih in prosijo, naj ne zameri.

Toda skata na sreču se noče generiti, vriski vlaka pred mestom jo presune ko meč; komaj dlaho se izriče na prostu in bledi po ulicah kakor v sivi megli.

V mestu je trg z okroglim kremnom potlačan, na trgu kamep na kamenu bronast mož; hiša z možem je blatinorjava, tri vrste oken ima in črnega orla nad vratim. Okna gledajo pusto in resno kator odprtji grobovi, v veži je zrak zatohel in gost ko testo; — Kastelka ne čuti, da je sključila hribet. Ko gre po stopnicah, ne negne gledati vojakov, ki tekajo gorindol mimo nje. Kolena se nšibe, gospa ne misli zakaj; sreča je bila in zastaja, ona ne ve od česa. Narednik jo vodi po temnem hodniku, maje z glavo in govorji, ali vlova ne, kaj ji pravi. Pred vratu na koncu se ustavita; reži se narednik, potem pritišče na kljuko in porine Kastelko naprej.

Pri mirnih sede oficirji, oficirji hodijo po sobi. Eden ima srebrn ovratnik, drugi zlatega, vsi jo prehajajo s hudimi očmi; separano je in polno cigaretnega dima. Kastelka se postavi mogreno, kakor bila sklenila, toda pri sebi čuti, da nekaj ni prav; meri jih od nog do glave, ali zdi se, da jih ne plasi; ko zine, da bi povedala svojo pritožbo, so usta suha in vroča, jezik je vse besede pozabil in grlo ne da glas.

— Sakrament! — pravi gospa v svojem sreču, — kateri vrag me je zahajal?

In naprej svojo želeno voljo ter častno ponosno;

— Dober dan, gospodje! Jaz sem Kastelka s Kastelčevega.

Nekdo že hahlja: nekdo nekaj gode; stari gospod z zlatim ovratnikom prizvenkeče naravnost k vlovi, zasadji jih oko voko, potrka s kazačcem: na jeno brošo in zaropoče po nemško, z glasom ostrik, kakor sablja. Gospa ga komaj sliši, le komaj razloči besede — Deutsche reden!

— Se mistili ni na to, doma se nemški jezik ne oglaša, odkar je bil poslednji valpet tam. Svoje žive dni se ni učila govoriti po njihovo, kvečemu kako drobitno ve, mušico, ki je občačila v uše su. Za gada gre; dejala bi na primere:

— Bitte schoen, mein Sohn. Toda kako se pravi "dva st. na"? Ni je pomoč... In če bi bila? Groza ji plapala v očeh, soba pleše, pod se ji majje pod nogami — toda rajše naj vzame vrag nje, na gada in se tretjava, še njo, še grunt povrhu, kakor da bi svoj jezik tajila! Vzavrnova se in bliskne s pogledom:

— Sinove matere, matere noče te razumeti, ko prosi po svoje za svojo kri!

Tako bi jim rekla: prav ne koncu jezika so jezne besede. Ne kaj se kresi v glavi, hitreje, čim dalje hitreje — gorje, če se Kastelka raztigoti! Toda zlatovratnik je mignil, pristopil je mlad gospod v prav takšni suknji kakor jo Joževa:

— Gaj pi rati, kosba!

Zdaj pojde: Kastelka govori poročnik tolmači, srditi starec posluša in grbančiča. Nekaj mu držeče za usti — mari je dobila pravdo? Stari se muza, vsi se mužajo; tudi vlova se drži na smeh zdajdaj se začne prilizovati.

Ali zlatovratnik buši v grohot naša gospodom, vzklik pa nemško; glos se mu seče, solze mu za Starko smo avše, zato imate mla

udihi se po kolenih. Za njim se grohočajo vsi, da cingljajo šipe v očih, bijejo se po kolenih in se drže za trebuhe. Stari se ustavi pred njo ter jo modro gleda, kaže da je povedala strašno vesel dočip; nato začne mahati z roko pre dinjenim nosom ter govoriti, ves jih borč se s smehom.

Poročnik prevaja, kakor more: vojna je vojna, cesar v klic vjeja vsem, brez izjeme; da je Kastelka s Kastelčevega, radi verja mejo, in da sta sina dobra fanta je prav lepo, ali to nikogar nč ne brigata. Sam cesar ima zlaha prvojaki, pa jih ne brani v boju. Opravila ne bo nicesar, ne tu ne drugod; gospod polkovnik se ne utegnejo meniti ž njo in ji lepo svetujno, naj gre mirno domov ter se Bogu pritoži, ako ni zadovoljna. Po vsem svetu je zdaj tako, da morajo fantje na žojno.

Dvedebeli solzi sta se utrnili zopse; nekaj težkega jo tišči, nekaj strašnega davi. Nič več se ne spomni, kdo je, le to ve, da gadovne da. Zdaj ve samo še poklekni, prosi z vzdignjenimi rokami; saj ne verjam, da ne bi mogli pomagati! Že sklepke roke, že sloči kolena; toda nekdo za njenim hrbtom jo rahlo obrne za ramo in prijazno tišči na hodnik.

Zunaj pripeka rezko popoldansko solnce. V blišču se vlova zavese: ni jo pomoči, vrag se je lotil zadnjega gnezda, prav nji na kljub je naštel krvavi ples. Obraz se ji kopije v pečovkih curkih, sramišči žalosti, kdo pove? Kastelka ne vidi, kod hodi, ne ve, kdaj se plete in kam; črna pest mesi po njem droboju, išče sreča in ga ruje iz nje.

Toda se zganejo vsi štirje; urapi farbi bije deset. Gadje vstaja jo.

— Čas je, mati, — de Ječa. — Zdravi bodite in mislite name. Bog vas živi!

Glas se mu trese, mehko ga je obšla. Ali materje ne poljubi: na ustnicah hrani dišavo Jelinjih las.

— Zbogom, mati! — pristope Tone. — Da se vidimo, da trčimo se na Kastelčevevem!

— Zdrava bodite, gada! — Trdo jima stiska roke. — Ko vaju vidim spet, se ne bom več branila umreti. Vrnita se, kakor odlha: hudo je počivati v tuji zemlji.

Sablji zvenita čez prag. Gada vesta, da je čas; težko bi jima šle s Kastelčino solzo v sreču. Toda vse ni pri kraju; Janez ju spremišča na postajo.

— Tam zajočemo vsi trije. — premisla Joža. — Pa njenemu je dobro; z Zino bosta sedela zvezcer in čebljala, ko naju morda že več ne bo. Uboža Jela, z glavo je blizu ob mizo...

Že na vozu se spomni, plane dol in v hišo:

— Mati, besedo!

Kastelka se zravnava z zravnim. Cemu se vrača otrok? Jokala je: malo, prav malo sme tudi ona...

— Kaj bi rád? Si pozab kaj?

— Da, mati. — Joža sede tesno k nji. — Da bo mir pri duši: kadar se vrnem, napravite svatbo brez čakanja, kaj?

— Tam zajočemo vsi trije. — premisla Joža. — Pa njenemu je dobro; z Zino bosta sedela zvezcer in čebljala, ko naju morda že več ne bo. Uboža Jela, z glavo je blizu ob mizo...

— Že na vozu se spomni, plane dol in v hišo:

— Mati, besedo!

Kastelka se zravnava z zravnim. Cemu se vrača otrok? Jokala je: malo, prav malo sme tudi ona...

— Kaj bi rád? Si pozab kaj?

— Da, mati. — Joža sede tesno k nji. — Da bo mir pri duši: kadar se vrnem, napravite svatbo brez čakanja, kaj?

— Tam zajočemo vsi trije. — premisla Joža. — Pa njenemu je dobro; z Zino bosta sedela zvezcer in čebljala, ko naju morda že več ne bo. Uboža Jela, z glavo je blizu ob mizo...

— Že na vozu se spomni, plane dol in v hišo:

— Mati, besedo!

Kastelka se zravnava z zravnim. Cemu se vrača otrok? Jokala je: malo, prav malo sme tudi ona...

— Kaj bi rád? Si pozab kaj?

— Da, mati. — Joža sede tesno k nji. — Da bo mir pri duši: kadar se vrnem, napravite svatbo brez čakanja, kaj?

— Tam zajočemo vsi trije. — premisla Joža. — Pa njenemu je dobro; z Zino bosta sedela zvezcer in čebljala, ko naju morda že več ne bo. Uboža Jela, z glavo je blizu ob mizo...

— Že na vozu se spomni, plane dol in v hišo:

— Mati, besedo!

Kastelka se zravnava z zravnim. Cemu se vrača otrok? Jokala je: malo, prav malo sme tudi ona...

— Kaj bi rád? Si pozab kaj?

— Da, mati. — Joža sede tesno k nji. — Da bo mir pri duši: kadar se vrnem, napravite svatbo brez čakanja, kaj?

— Tam zajočemo vsi trije. — premisla Joža. — Pa njenemu je dobro; z Zino bosta sedela zvezcer in čebljala, ko naju morda že več ne bo. Uboža Jela, z glavo je blizu ob mizo...

— Že na vozu se spomni, plane dol in v hišo:

— Mati, besedo!

Kastelka se zravnava z zravnim. Cemu se vrača otrok? Jokala je: malo, prav malo sme tudi ona...

— Kaj bi rád? Si pozab kaj?

— Da, mati. — Joža sede tesno k nji. — Da bo mir pri duši: kadar se vrnem, napravite svatbo brez čakanja, kaj?

— Tam zajočemo vsi trije. — premisla Joža. — Pa njenemu je dobro; z Zino bosta sedela zvezcer in čebljala, ko naju morda že več ne bo. Uboža Jela, z glavo je blizu ob mizo...

— Že na vozu se spomni, plane dol in v hišo:

— Mati, besedo!

Kastelka se zravnava z zravnim. Cemu se vrača otrok? Jokala je: malo, prav malo sme tudi ona...

— Kaj bi rád? Si pozab kaj?

— Da, mati. — Joža sede tesno k nji. — Da bo mir pri duši: kadar se vrnem, napravite svatbo brez čakanja, kaj?

— Tam zajočemo vsi trije. — premisla Joža. — Pa njenemu je dobro; z Zino bosta sedela zvezcer in čebljala, ko naju morda že več ne bo. Uboža Jela, z glavo je blizu ob mizo...

— Že na vozu se spomni, plane dol in v hišo:

— Mati, besedo!

Kastelka se zravnava z zravnim. Cemu se vrača otrok? Jokala je: malo, prav malo sme tudi ona...

— Kaj bi rád? Si pozab kaj?

— Da, mati. — Joža sede tesno k nji. — Da bo mir pri duši: kadar se vrnem, napravite svatbo brez čakanja, kaj?

— Tam zajočemo vsi trije. — premisla Joža. — Pa njenemu je dobro; z Zino bosta sedela zvezcer in čebljala, ko naju morda že več ne bo. Uboža Jela, z glavo je blizu ob mizo...

— Že na vozu se spomni, plane dol in v hišo:

— Mati, besedo!

Kastelka se zravnava z zravnim. Cemu se vrača otrok? Jokala je: malo, prav malo sme tudi ona...

— Kaj bi rád? Si pozab kaj?

— Da, mati. — Joža sede tesno k nji. — Da bo mir pri duši: kadar se vrnem, napravite svatbo brez čakanja, kaj?

— Tam zajočemo vsi trije. — premisla Joža. — Pa njenemu je dobro; z Zino bosta sedela zvezcer in čebljala, ko naju morda že več ne bo. Uboža Jela, z glavo je blizu ob mizo...

— Že na vozu se spomni, plane dol in v hišo:

— Mati, besedo!

Kastelka se zravnava z zravnim. Cemu se vrača otrok? Jokala je: malo, prav malo sme tudi ona...

— Kaj bi rád? Si pozab kaj?

— Da, mati. — Joža sede tesno k nji. — Da bo mir pri duši: kadar se vrnem, napravite svatbo brez čakanja, kaj?

— Tam zajočemo vsi trije. — premisla Joža. — Pa njenemu je dobro; z Zino bosta sedela zvezcer in čebljala, ko naju morda že več ne bo. Uboža Jela, z glavo je blizu ob mizo...

— Že na vozu se spomni, plane dol in v hišo:

— Mati, besedo!

Kastelka se zravnava z zravnim. Cemu se vrača otrok? Jokala je: malo, prav malo sme tudi ona...

— Kaj bi rád? Si pozab kaj?

— Da, mati. — Joža sede tesno k nji. — Da bo mir pri duši: kadar se vrnem, napravite svatbo brez čakanja, kaj?

— Tam zajočemo vsi trije. — premisla Joža. — Pa njenemu je dobro; z Zino bosta sedela zvezcer in čebljala, ko naju morda že več ne bo. Uboža Jela, z glavo je blizu ob mizo...

— Že na vozu se spomni, plane dol in v hišo:

— Mati, besedo!

Kastelka se zravnava z zravnim. Cemu se vrača otrok? Jokala je: malo, prav malo sme tudi ona...

— Kaj bi rád? Si pozab kaj?

— Da, mati. — Joža sede tesno k nji. — Da bo mir pri duši: kadar se vrnem, napravite svatbo brez čakanja, kaj?

<p

Požigalec.

FRANCOSKI DETEKTIVSKI ROMAN.

Spisal Emile Gaboriau.

Za "Glas Naroda" prevel G. P.

54

(Nadaljevanje.)

Folgat si je skrbne zaznamoval vse, kar je mogel izvedeti. Nato je pa rekel:

— To je več kot dosti, da se prične s kampanjo. Sedaj pa mi morate dati še imena in našteve vaših igrovcev v Passy.

— Vi boste našli seznam teh ljudi v majhni bilježnici, ki leži poleg ključev. V istem predalu so tudi vse listine, ki se tečejo hiše. Konečno lahko vzamete s sebej Antonom. On mi je zelo udan.

— Gotovo ga bom vzel s seboj, če mi dobole, — je reklo odvetnik. Nato pa je reklo:

— Ne bom odsoten več kot tri ali štiri dni. Kakor hitro se vrjem, bomo sestavili svoj načrt za cbrambo. Do takrat, moj dragi klijent, pa boste pogomni.

Poklicali so Blanžena, naj odpre vrata. Potem, ko sta stisnila Boaskorana roko, sta Folgat in Magloar odšla.

— No, ali greva sedaj? — je vprašal ječar.

Zak pa ni nješesar odgovoril.

Z velikim hrepnenjem si je zelci obisk materje. Sedaj, ko jo je moral dejanski videti, pa so se ga lotile vsakovrstne temne slutnje. Zadnjikrat jo je poljubil v Parizu, v krasni sprejemni sobi domače hiše. Zapustil je je s sreem, polnim upanj in radosti, da gre k svoji Dioniziji. In mati — tega se je spominjal natančno, — mu je rekla: — Ne bom te videla preje kot na dan pred poroko.

Sedaj pa ga bo zoper videla v sprejemnici jetnišnice, obdolženega grdega zločina. Mogoče pa je celo dvomila o njegovi nedolžnosti.

— Gospod, markiza čaka na vas, — se je zopet oglasil ječar. Ob glasu tega moža se je Žak stresel.

— Pripravljenv sem, — je reklo. — Pojdova.

Ko sta šla po stopnjicah navzdol, je skušal pomiriti se ter obožiti s pogonom.

— Ona, — si je reklo, — ne sme priti do zavesti, kako strašna je moja pozicija.

Na koncu stopanje je pokazal Blanžen na neka vrata ter reklo:

— Tnkaj je sprejemna soba Ko bo hotela markiza oditi, prosim, pokličite mene.

Na pragu se je Žak še enkrat ustavil.

Sprejemna soba jetnišnice v Soyer je bila velikanska obokana dvorana, slabo razsvetljena od ozkih oken, ki so bila gosto zamržena. Nobenega drugega pohištva ni bilo kot surova klop, ki se je dotikal vlažnega zida. Na tej klopi pa je sedela markiza de Boaskoran.

Ko jo je zagledal Žak, je komaj mogel zatreći krik groze in žasti. Ali je bila to v resnici njegova mati, — ta suha stara ženska s tresencimi se rokami ter rdečimi očmi!

— Moj Beg, — je zamržala.

Ona ga je čula, kajti dvignila je svojo glavo. Ko ga je spoznala, se je hotela dvigniti, a moči so je zapustile in omahnila je nazaj na klop, hiteč:

— O, Žak, dete moje!

Tudi ona je bila prestrašena, ko je videla, kaj sta storila dva meseca žalosti in tuge z Žakom. On pa je medtem že klečal na kolenu pred njo, na vlažnem kamenu ter ſepetal, komaj razumljivo:

— Ali mi morete oprostiti, holest, katero vam povzročam?

Ona se je ozrla vanj za trenutek s presečnim izrazom. Nato pa je prijela njegovo glavo nad svoji dve roki, ga strastno poljubila ter rekla:

— Če ti hočem oprostiti! Moj Beg, kaj naj ti oprostim? Tudi če bi bili krit, bi te še vedno ljubila, a ti si vendar nedolžen.

Žak je pričel prosteje d'hati. Iz povdarske glasu svoje matere je poznal, da si je vsaj ona svestra o njem.

— In oče! — je vprašal.

Markiza je nekoliko zardela.

— Videla ga bom jutri, — je odvrnila, — kajti danes zvečer se vinem z gospodom Folgat.

— Kaj, v tem stanju slabosti?

— Moram.

— Ali bi ne mogel oče pustiti svoje zbirke za par dni? Zakaj ne pride semkaj? Ali misli, da sum krit?

— Ne, ravno raditega, ker je popolnoma prepričan o svoji nedolžnosti, je ostal v Parizu. On ne verjam, da si v nevarnosti. On pravi, da se pravica ne more zmeteti.

— Upam tako, — je rekla Žak s prisiljenim smehom.

Nato pa je izpremenil svoj glas.

— In Dionizija? Zakaj ni prišla z vami?

— Ker je nisem postila jaz. Ona ne ve nješesar. Dogovorjeno je bilo da se ne imenuje imena grecice Klodijez v njeni navzočnosti. Hotela pa sem govoriti s teboj glede te podle ženske. Žak, moje uboga dete, kam te je pripeljala ta nesrečna strast!

On ni nješesar odgovoril.

— Ali si jo ljubiš? — je vprašal markiza.

— Misliš sem, da sem jo.

— In ona?

— Ona! Bog sam pozna skrivnosti tega čudnega sreca.

— Torej ni upati ed nje nješesar, ne usmiljenja, ne kesa?

— Ni nješesar. Ona je imela svojo sveto. Posvarila me je vnaprej. Markiza je vzdihnila.

— Misliš sem su tako, — je rekla. — Preteklo nedeljo, ko nisem se nješesar vedela, sem bila slučajno tik poleg nje v cerkvi ter sem nekote občudovala njen glubo vernošč, čistost njenih oči ter plemenitost njene obnašanja. Včeraj, ko sem izvedela resnico, sem se stresla. Čutila sem, kako strašna mora biti ženska, ki zna bliniti tak mir ob času, ko je njen ljubimec v ječi, obožen zločina, katerega je izvršila sama.

— Nobena stvar na svetu bi je ne mogla vznemiriti, mati.

— In vendar bi se morala tresti. Ona mora vedeti, da si nam ti povedali vse. Kako bi je mogli razkrivati?

Čas pa je počajal in Blanžen je prišel ter povedal markizi, da mora oditi. Sla je, potem ko je še enkrat poljubila svojega sina.

Še istega večera pa je opotovala nazaj v Pariz, v spremstvu gospoda Folgata ter starega Antona.

Osemnajsteto poglavje.

V Soyerju je vsakdo, tudi Žak sam, obsojal starega markija raditega, ker ni prišel. Res je da je hotel ostati v Parizu, a gotovo ni storil tega iz brezbrinosti. Umiral je namreč od samega vznemirjenja s Srbijo in Črnogoro, saj je že takrat deloval solidarno s

jenja. Zaprl se je v svoje sobe ter ni hotel videti niti vsojih najožnih priateljev ali barantačev z umetninami. Nikdar ni šel ven in prah se je pričel zbirati na njegovih zbirkah. Nobena stvar ga ni mogla prebuditi iz tega stanja potrosti kot pismo iz Sovterja.

Vsako jutro je sprejel dva ali tri taka pisma, — od markize ali gospoda Folgata, od Senešala ali Magloarja, od Šandoreja, Dionizije ali celo doktorja Sejnbo. Na ta način je mogel zasledovati iz daljave vse razvoje, eelo najmanjšo izpremembo v postopanju. Edinov eme stvari ni hotel storiti. Njihove hotel priti dol, čeprav bi bil njegov prihod važen za sina. Ni se premaknil.

Le enkrat je dobil s posredovanjem Dionizije, pismo od Žaka samega. Tedaj je ukazal svojemu služabniku, naj uredi kovcege. V zadnjem trenutku pa se je premislil ter rekel, da ne bo šel.

— Nekaj izvanzrednega se mora vršiti v glavi markija, — so gorovili služabniki med seboj.

Dajejo je, da je preživel svoje dneve ter polovice svojih noči v svojem kabinetu, sedeč v naslonjači, ne brigajoč se za stvari, ki so se vrstile krog njega. Na mizi pred seboj je imel vsa pisma, katera je dobil iz Sovterja. Čital jih je in zopet čital ter skušal najti resnico v stvari, katere je vital. Nič več si ni bil tako svest o svojem sinu kot izpočetka. Slehran dan mu je prinesel nove dvome, vsako pismo novo negotovost. Vsled tega je postal plen vznemirljivih domislij.

(Dalej prihodnjih.)

Supilovo delo za Jugoslavijo.

V današnjih dneh, ko se zdaj ponovno ideja jugoslovenstva, ko so se borili za njo naši najboljši

se je zdelo uredništvo Supilove koncepcije — fantazija.

Ko je bila vojna, sreča na strani centralnih držav, se ni nikjer na zapadu pojivala ideja o razpadu Avstrije. Potovanje v London in v Pariz, govorjenje o razpadu Avstrije in o vstvaritvi jugoslovije se je zdelo takrat ne samo fantazija, ampak — norost.

Treba je bilo vere, duševne sile in junaške odločnosti Franca Supila, da se ta koncepcija sprejme kot konkretni program evropske politike.

Iz Londona se je vrnil v Rim. Uvidel je, da je treba premagati mnogo težav. Supilo ni odnehal. Odločil se je, da gre v Niš k srbski vladi in v Petrograd.

V aprilu 1915 je dobil dr. Trumbič, ki je bil v Petrogradu, strašno vest, o kateri takrat nihče ni vedel. Bil je v Petrogradu ravno v času, ko se je pripravljalo londonski pakt in sicer v največji tajnosti. Za pakt so vedeli samo oni državniki, ki so ga ustvarjali. Niti ostali ministri niso vedeli nješesar. Supilo je prišel v Petrogradu v stik z najmodernejšimi osebnostmi ter je na podlagi gotovih indijev hitro uveljal položaj; po predoru proti Gerlieču, ko se je moral Rusija umakniti, je potreboval entantito Italijo, ki je pa aspirirala na gospodarstvo na Jadranskem morju — ergo naj dobi naše morje!

Iz bojazni pred težkim posledicami za naš narod je Supilo nari v sobo visoke ruske osebnosti, ki so se delovali pri sklepanju londonskega pakta. Supilo je zavpljal v Hrvaskem, ki jo je dvajsetletni Khuenhoř režim pretvoril v modčvirje nemoralnosti in korupcije. Noben človek, ki se je vabil s politiko, ni potoval skoraj Reko, ne da bi se sestal s Supilom v redakciji "Novega Lista". Supilo je bil v stalnem kontaktu z vsemi našimi javnimi delavci. V svrhu boljšega uspeha propagande in borbe za narodno stvar je izvedel Spilo dve veliki reformi v našem novinarstvu. Pokrenil je nočni tisk in znižal ceno lista na tri novčice. Uvidel je, da se le na način more škodovati tujemu časopisu, ki je prihajalo iz Trsta in zastupljalo naš narod. Ostalo naše časopisje je moralo že vsi konkurisce slediti Supilovemu.

Noben naš človek, ki se je vabil s politiko, ni potoval skoraj Reko, ne da bi se sestal s Supilom v redakciji "Novega Lista". Supilo je bil v stalnem kontaktu z vsemi našimi javnimi delavci. V svrhu boljšega uspeha propagande in borbe za narodno stvar je izvedel Spilo dve veliki reformi v našem novinarstvu. Pokrenil je nočni tisk in znižal ceno lista na tri novčice. Uvidel je, da se le na način more škodovati tujemu časopisu, ki je prihajalo iz Trsta in zastupljalo naš narod. Ostalo naše časopisje je moralo že vsi konkurisce slediti Supilovemu.

Politika narodne emanציפacije z reško resolutejo leta 1905 je mogla uspeti samo zato, ker je novinarstvo pripravilo potrebno razpoloženje. Reška resoluteja je bila veliki uspeh Franca Supila, ki je bil leta 1905 izvoljen na Hrvatskem za narodnega poslance. Supilo je v budimpeštanski zbornici vodil znano obstrukcijo. Wekerje je hotel na vsak način razbiti srbsko-hrvatsko koalicijo in uničiti Supila. Prišlo je do velejaznega procesa proti Srbom in do Friedjungovega procesa na Dunaju. Avstrijska politika se je s temi procesi kompromitirala za vse.

Visoki politični krogi so se informirali pri Supilu in poslušali njegove nasvete.

Ko se je vrnil Supilo iz Petrograda, se je pričela organizirati skejko ne samo v Evropi in Ameriki, povsod, kjer so bili naši ljudje. Supilo je bil v neprestnem stiku z odločajočimi faktorji. Postaja je nervozan. Naravno. Narodni program se ni dobil one sankeje, ki je bila potrebna, da se službeno manifestira solidarnost Srbije. Po poldrugem letu vojne so zavezni.

Supilo ni poznal nobenih zaprek. Supilo ni poznal nobenih zaprek. Če se pomisli, da takrat odločajoči krogi v zapadni Evropi niso niti najmanj računali z našimi aspiracijami, o našem

zavzetju, da se ne more zmeteti.

— Nobena stvar na svetu bi je ne mogla vznemiriti, mati.

— In vendar bi se moral tresti. Ona mora vedeti, da si nam ti povedali vse. Kako bi je mogli razkrivati?

Čas pa je počajal in Blanžen je prišel ter povedal markizi, da mora oditi. Sla je, potem ko je še enkrat poljubila svojega sina.

Še istega večera pa je opotovala nazaj v Pariz, v spremstvu gospoda Folgata ter starega Antona.

Osemnajsteto poglavje.

V Sovterju je vsakdo, tudi Žak sam, obsojal starega markija raditega, ker ni prišel. Res je da je hotel ostati v Parizu, a gotovo ni storil tega iz brezbrinosti. Umiral je namreč od samega vznemirjenja s Srbijo in Črnogoro, saj je že takrat deloval solidarno s

31

Washington

je sedež Patentnega Urada

Združenih držav in naš naj-

večji slovenski urad, se na-

haja samo v Washingtonu

bližu Patentnega Urada. Na

ta način nam je osebno mo-

že urediti vaše patentne za-

deve najbolj točno — najbolj

počitno — najbolj poceni in

najboljje — najbolj potrebu-

jo.

Ime A. M. WILSON Je znano

</